

G CONSELLERIA
O SERVEIS SOCIALS
I I COOPERACIÓ
B DIRECCIÓ GENERAL
/ PLANIFICACIÓ
I SERVEIS SOCIALS

Butlletí informatiu OBACOM 1/2018 sobre la població estrangera a les Illes Balears

1. Sumari

Després dels butlletins informatius de l'OBACOM sobre la població estrangera a les Illes Balears corresponents a l'any 2016, en presentam dues noves edicions amb informació corresponent a l'any 2018. Ambdós butlletins ofereixen una recopilació d'alguns dels principals indicadors demogràfics referits a la presència de població estrangera en el conjunt de les Illes Balears.

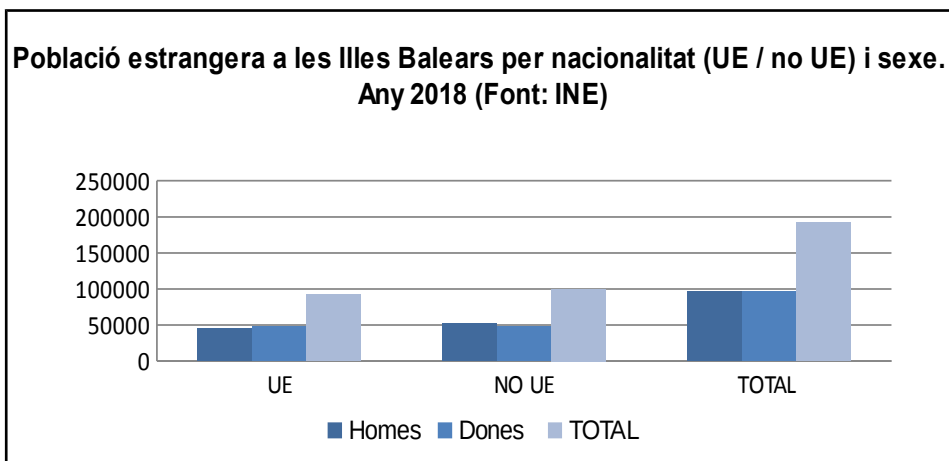
Aquest document s'ha elaborat a partir de dades obtingudes del padró municipal a dia 1 de gener de 2018, publicat per l'Institut Nacional d'Estadística (INE).

En aquest número presentam dades d'àmbit autonòmic i les comparem amb dades de la resta de l'Estat. D'altra banda, també s'hi ofereix informació sobre les nacionalitats amb més presència a la comunitat autònoma i sobre l'evolució d'aquesta presència en el període 2001-2018. El darrer apartat analitza els trets generals de la població estrangera quant a edat, sexe i nacionalitat.

2. Xifres generals de la població estrangera a les Illes Balears

2.1. Situació a 1 de gener de 2018

Segons dades de l'Institut Nacional d'Estadística (INE) d'1 de gener de 2018, resideixen a les Illes Balears 192.412 persones de nacionalitat estrangera, de les quals 96.421 són homes i 95.991 són dones. Del total de població estrangera, 92.378 persones pertanyen a un país comunitari, mentre que 100.034 són de països que no pertanyen a la UE.

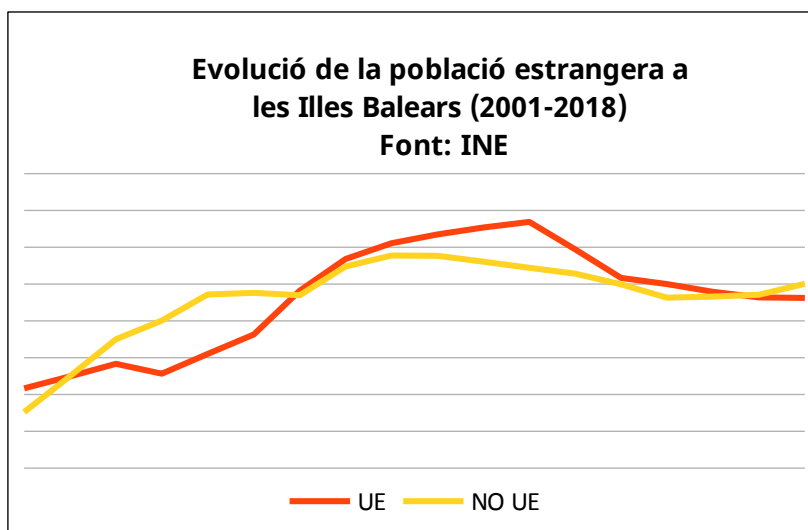

En termes percentuals, la població estrangera suposa el 17,06 % del total d'1.128.139 habitants de les Illes Balears. Quant a la distinció entre «comunitari» i «no comunitari», els percentatges sobre la població total són del 8,19 % i el 8,87 %, respectivament.

2.2. Evolució de la població estrangera en el període 2001-2018

L'evolució de la població estrangera en el període 2001-2018 en dades absolutes es pot observar en la taula i el gràfic següents:

Evolució de la població estrangera a les Illes Balears segons la nacionalitat (UE / no UE). Període 2001-2018 (Font: INE)			
	TOTAL	UE	No UE
2001	73.614	43.285	30.329
2002	99.744	49.833	49.911
2003	126.505	56.555	69.950
2004	131.423	51.279	80.144
2005	156.270	61.969	94.301
2006	167.751	72.637	95.114
2007	190.170	96.329	93.841
2008	223.036	113.595	109.441
2009	237.562	122.089	115.473
2010	242.256	126.974	115.282
2011	242.812	130.685	112.127
2012	242.570	133.740	108.830
2013	224.406	118.766	105.640
2014	203.112	103.264	99.848
2015	192.518	99.952	92.566
2016	188.896	95.785	93.111
2017	186.933	92.733	94.200
2018	192.412	92.378	100.034

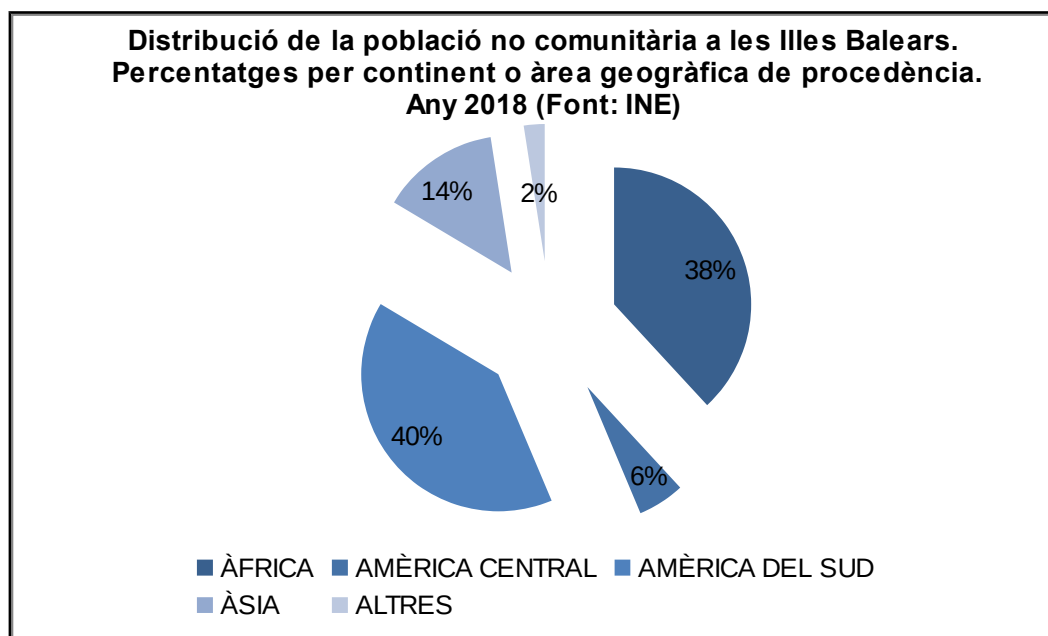
El gràfic mostra un creixement accelerat de la població estrangera entre el 2001 i el 2009, que arriba a triplicar la presència a la comunitat.

A partir d'aquest moment, un any després de l'inici de la crisi, la població estrangera s'estabilitza fins al 2012, moment en el qual es produeix un descens brusc de les xifres de població d'altres nacionalitats, que es perllonga fins al 2018 en el cas de la població de la UE, però no en el cas de la població estrangera extracomunitària.

En efecte, en la població «no UE», aquest descens arriba fins al 2015, any en què es comença a produir un lleuger augment en les xifres d'aquest col·lectiu. Finalment, l'any 2018, la població extracomunitària torna a guanyar presència amb força, amb increments propers al 6 % en relació amb l'any anterior.

2.3. Població extracomunitària. Distribució per zones de procedència

Seguint la classificació de l'INE, hem dividit la població immigrada extracomunitària en sis àrees de procedència: Amèrica del Sud, Amèrica Central i Carib, Àsia, Europa no UE, Àfrica i altres.

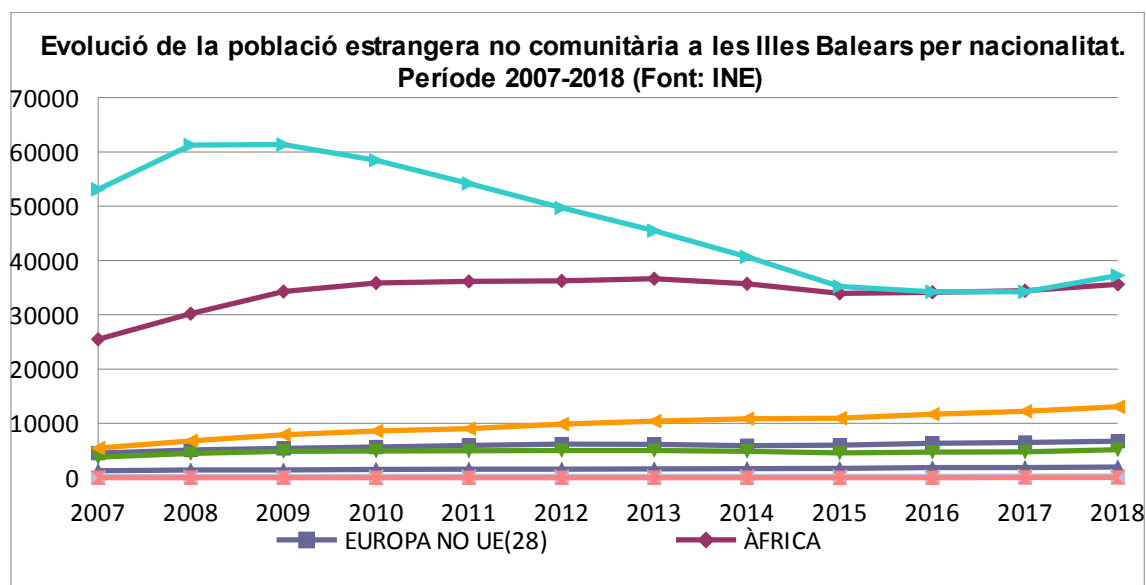
L'evolució en els darrers anys de la població estrangera no comunitària es pot veure a la taula següent:

Evolució de la població estrangera no comunitària a les Illes Balears per nacionalitat. Període 2007-2018 (Font: INE)												
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Europa no UE (28)	4.506	5.112	5.380	5.637	5.946	6.166	6.149	5.882	5.964	6.321	6.452	6.706
Àfrica	25.495	30.190	34.310	35.843	36.162	36.262	36.657	35.702	33.954	34.136	34.409	35.599
Amèrica Central i Carib	3.784	4.438	4.837	4.908	4.948	4.981	5.026	4.868	4.545	4.688	4.745	5.150
Amèrica del Nord	1.247	1.393	1.418	1.512	1.567	1.561	1.605	1.651	1.707	1.825	1.860	1.943
Amèrica del Sud	53.101	61.266	61.353	58.479	54.178	49.686	45.481	40.688	35.202	34.233	34.241	37.227
Àsia	5.453	6.752	7.883	8.599	9.010	9.863	10.409	10.838	10.957	11.663	12.202	13.045
Oceania	155	190	203	209	222	228	222	214	231	242	274	322
Apàtrides	1	0	2	6	4	4	4	5	6	3	17	42

En primer lloc, les dades mostren una pèrdua de més de la meitat de la població procedent de països de l'Amèrica del Sud des del 2009 fins al 2016, any en què es produeix un canvi de tendència i el col·lectiu torna a guanyar presència progressivament fins al 2018.

En segon lloc, la població africana mostra una gran estabilitat, més enllà de les circumstàncies econòmiques, i el 2018 presenta xifres pràcticament idèntiques a les del 2009, sense que en els còmputos interanuals es produeixin oscil·lacions significatives. Així, dels 34.310 residents de l'any 2009 es passa a 35.599 el 2018.

La població asiàtica presenta un augment lent, progressiu i regular durant tot el període (2007-2018), amb increments anuals d'aproximadament 700 persones de mitjana, a excepció de l'any 2015, quan es produeix un alentiment considerable en el creixement que, no obstant això, no té continuïtat en els anys posteriors.

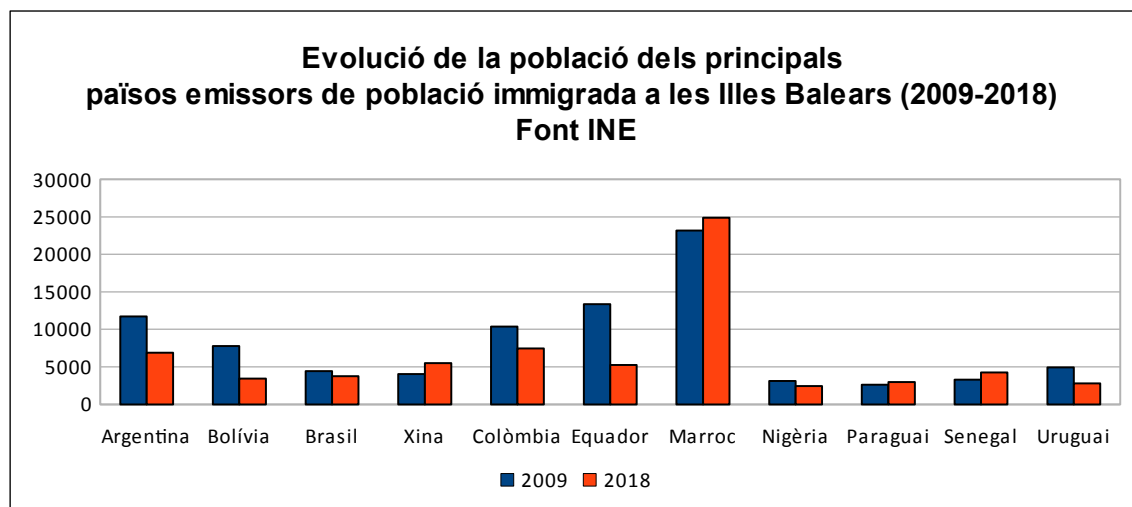
La població europea extracomunitària i la d'Amèrica Central i Carib mostren un comportament similar a la del col·lectiu procedent d'Àsia quant a la tendència, encara que amb xifres absolutes significativament menors.

2.4. Principals nacionalitats

Si atenem als països no comunitaris que aporten més habitants a la població de les Illes Balears, podem observar una evolució desigual des de l'any 2009, moment en què s'arriba al màxim històric de població immigrada.

Evolució de la població dels principals països emissors de població immigrada a les Illes Balears. Període 2009-2018				
	2009	2018	Variació absoluta	Variació percentual
Argentina	11.717	6.867	-4.850	-41,39 %
Bolívia	7.762	3.437	-4.325	-55,72 %
Brasil	4.441	3.745	-696	-15,67 %
Xina	4.029	5.487	1.458	36,19 %
Colòmbia	10.380	7.461	-2.919	-28,12 %
Equador	13.358	5.258	-8.100	-60,64 %
Marroc	23.192	24.863	1.671	7,21 %
Nigèria	3.118	2.425	-693	-22,23 %
Paraguai	2.621	2.956	335	12,78 %
Senegal	3.296	4.252	956	29,00 %
Uruguai	4.937	2.783	-2.154	-43,63 %

Dels països no comunitaris que aporten més ciutadans a les Illes Balears, 7 pertanyen a l'Amèrica del Sud, 3 a Àfrica i 1, la Xina, al continent asiàtic.

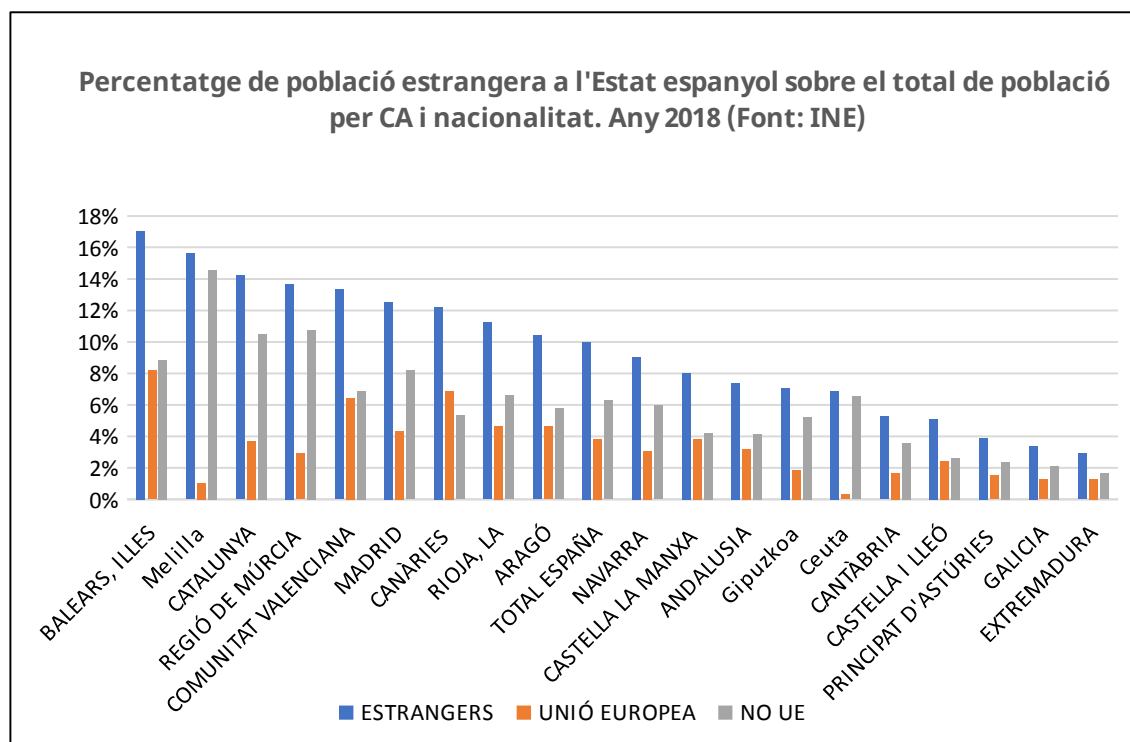

Atenent a l'evolució per nacionalitats, cal destacar que, des de fa molts anys, el Marroc és el país extracomunitari amb més presència de població a les Illes Balears. També cal assenyalar que és una població molt estable, amb poques variacions en comparació amb la resta de nacionalitats. Avui, resideixen a la comunitat 24.863 ciutadans marroquins.

Contràriament, el nombre de residents procedents d'Argentina, que havia estat el segon país amb més ciutadans a les Balears, ha disminuït en un 41,39 %, d'11.717 ciutadans el 2009 a 6.867 el 2018.

En general, la població africana es manté pràcticament inalterada, mentre que les nacionalitats procedents de l'Amèrica del Sud descendeixen dràsticament i arriben a perdre la meitat de la població en el cas de Bolívia (55,72 %), l'Equador (60,64 %), l'Uruguai (43,63 %) o el cas d'Argentina esmentat anteriorment.

2.5. La realitat de les Illes Balears en relació amb la resta de l'Estat

Les dues darreres dècades, les Illes Balears s'han convertit en terra d'acollida de ciutadans d'altres nacionalitats. Actualment, és la comunitat autònoma amb un percentatge més alt de població estrangera. Si desglossam aquesta dada, podem veure que és la primera en percentatge de residents comunitaris, seguida de les illes Canàries i la Comunitat Valenciana. Quant a percentatge de població extracomunitària, és la tercera, només per darrere de Múrcia i Melilla.

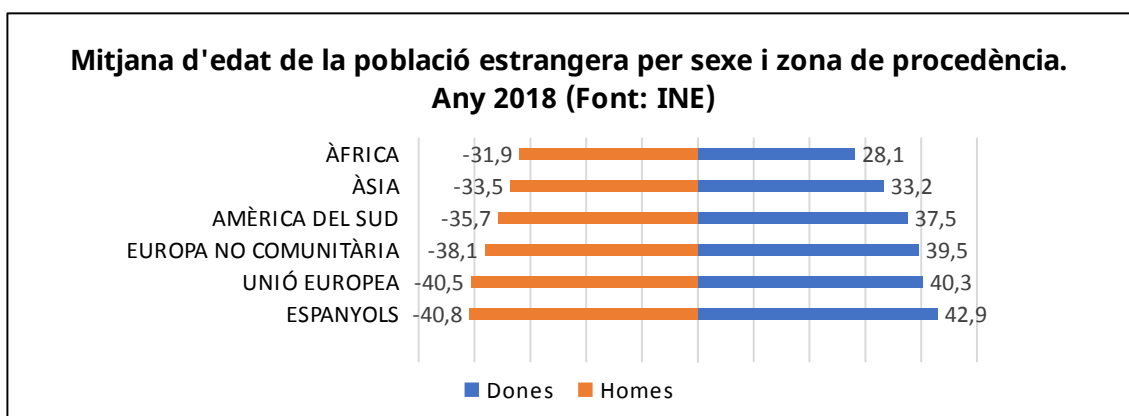
3. Característiques generals de la població estrangera: sexe, edat i nacionalitat

Els gràfics següents referencien els trets generals de la població segons tres variables: edat, sexe i nacionalitat.

Mitjana d'edat de la població estrangera a les Illes Balears per nacionalitat i sexe			
	TOTAL	Homes	Dones
Espanyols	41,9	40,8	42,9
Unió Europea	40,4	40,5	40,3
Europa no comunitària	38,9	38,1	39,5
Amèrica del Sud	36,7	35,7	37,5
Àsia	33,4	33,5	33,2
Àfrica	30,4	31,9	28,1

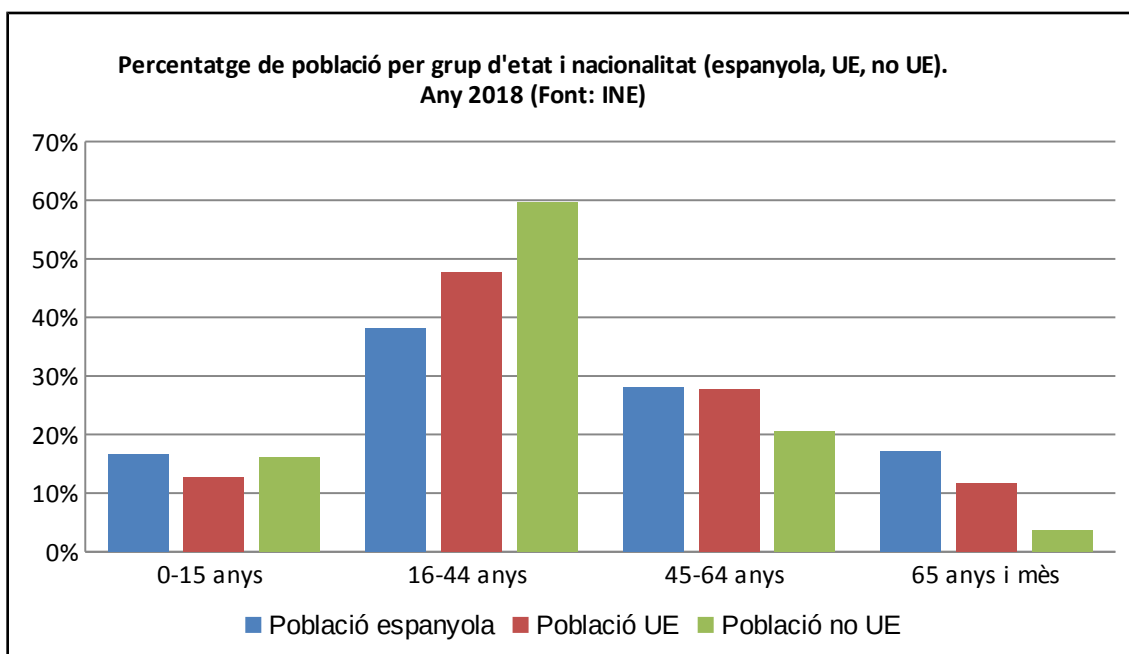
Les dades mostren que les poblacions espanyola i comunitària (UE) presenten una mitjana d'edat molt similar, contràriament a la població extracomunitària, amb una mitjana d'edat significativament més baixa.

Atenent a les nacionalitats, la comunitat africana és la més jove, amb una mitjana d'edat de 30,04 anys, seguida dels ciutadans asiàtics (33,4 anys) i els sud-americans (36,7 anys).

El col·lectiu que presenta més diferència d'edat entre tots dos sexes és l'africà, de manera que les dones tenen una mitjana d'edat de 28,1 anys i els homes de 31,9 anys.

En la resta de nacionalitats de l'Europa comunitària, l'Europa no comunitària i Àsia, no es perceben diferències significatives quant a l'edat mitjana per sexe.

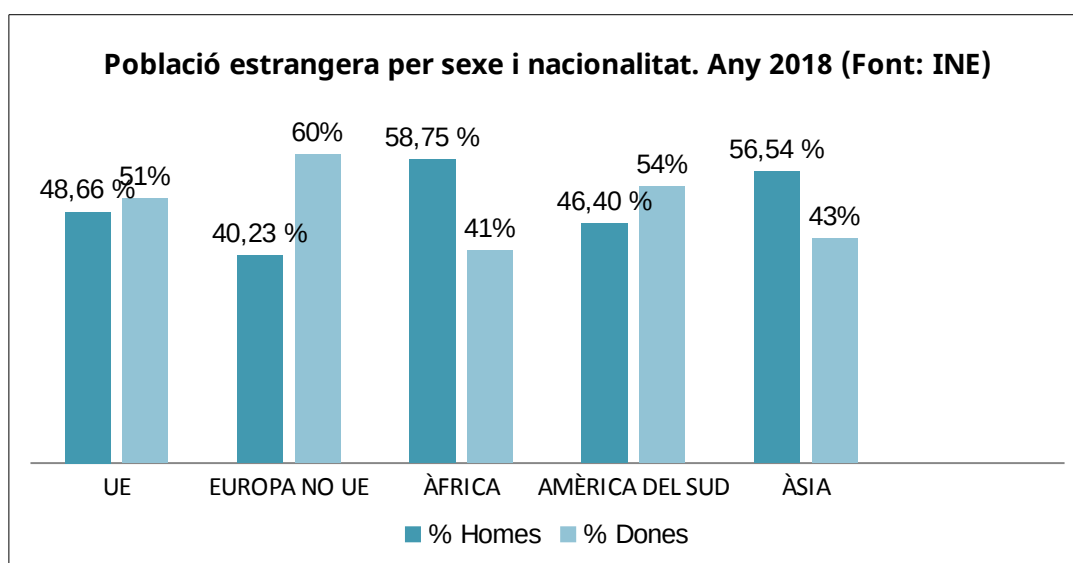

La classificació per grans grups d'edat mostra que, en el col·lectiu de menors (0-15 anys), la població espanyola supera lleugerament en percentatge la no comunitària (17 % i 16 %, respectivament). Aquesta dada, que en un primer moment contrasta amb la percepció social, podria atribuir-se al fet que els infants nascuts a Espanya, encara que pertanyin a famílies estrangeres, adquireixen la nacionalitat espanyola i, per tant, es comptabilitzen com a ciutadans espanyols i no com a estrangers.

En el grup d'adults joves (16-44 anys), s'observa una diferència important entre els tres col·lectius. La població amb més individus d'aquest grup d'edat és la no comunitària (60 %), en segon lloc hi ha la comunitària (48 %) i, finalment, l'espanyola (38 %).

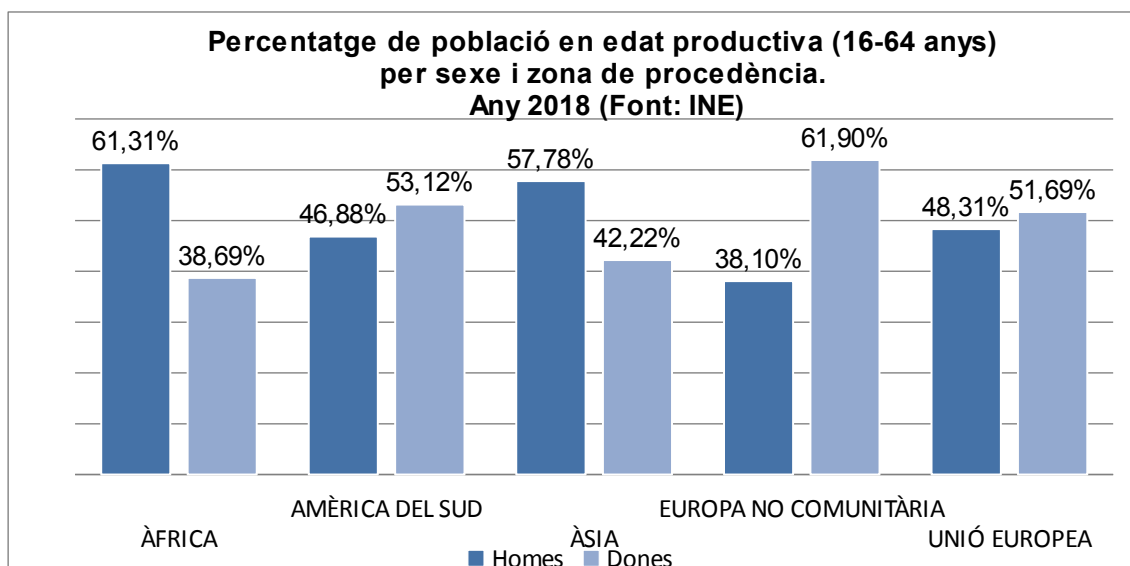
El grup de 45-64 anys (adults intermedis) no mostra cap diferència entre els ciutadans espanyols i els comunitaris (28 %). No obstant això, ambdós grups superen el percentatge dels no comunitaris en 7 punts (21 %).

Finalment, els adults de més de 65 anys representen el 17 % del total de població espanyola, el 12 % de la comunitària i el 4 % de l'extracomunitària.

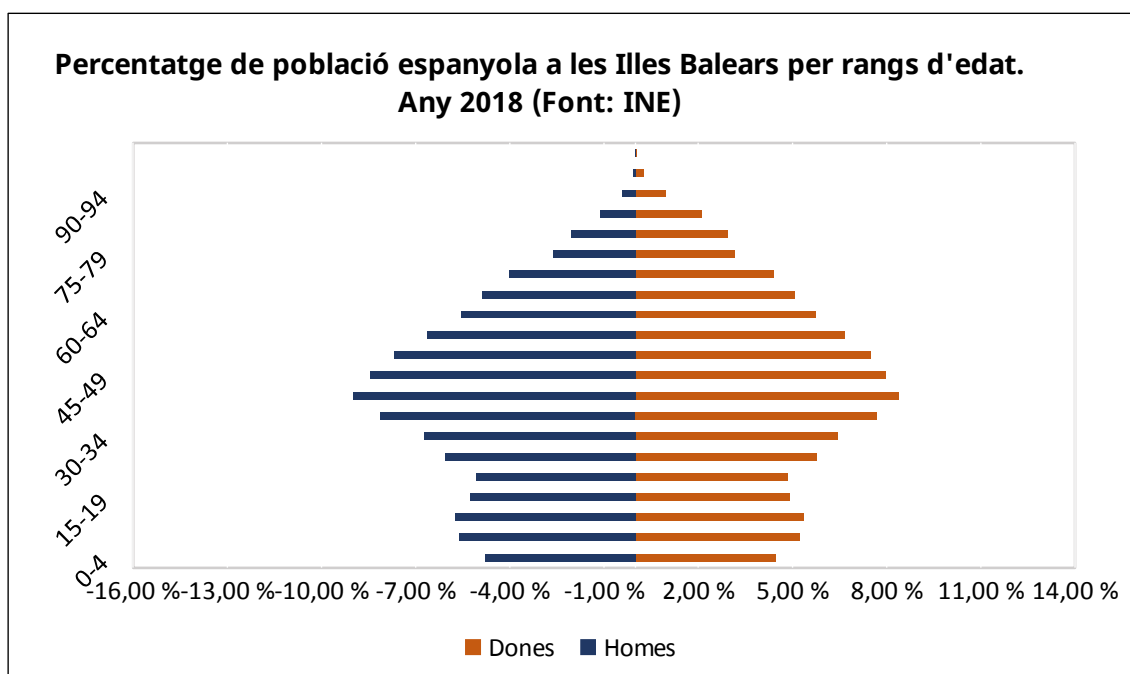
Atenent a la classificació per sexes, les dades mostren que la població estrangera europea no comunitària i la sud-americana són predominantment femenines. Al contrari, la població africana i l'asiàtica són majoritàriament masculines.

Els estrangers comunitaris (UE) no mostren una diferència significativa entre sexes.

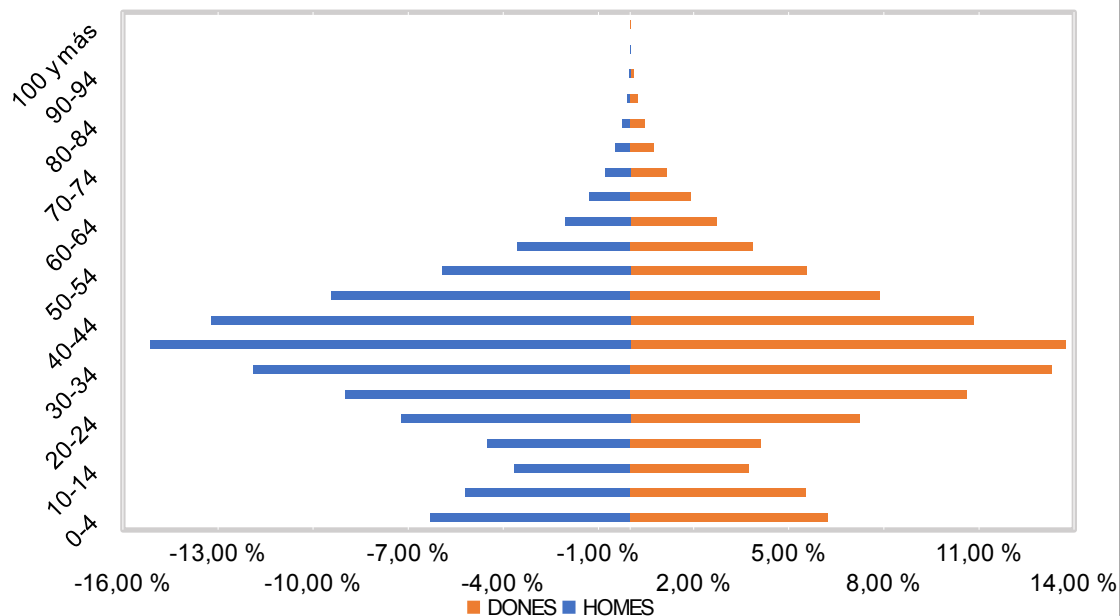

En aquest gràfic destaca la similitud entre els ciutadans asiàtics i els africans pel que fa al sexe, de manera que tots dos grups presenten una diferència important entre dones i homes en edat productiva, amb més presència d'homes. En el cas dels europeus no comunitaris succeeix el contrari: hi ha moltes més dones que homes en edat productiva.

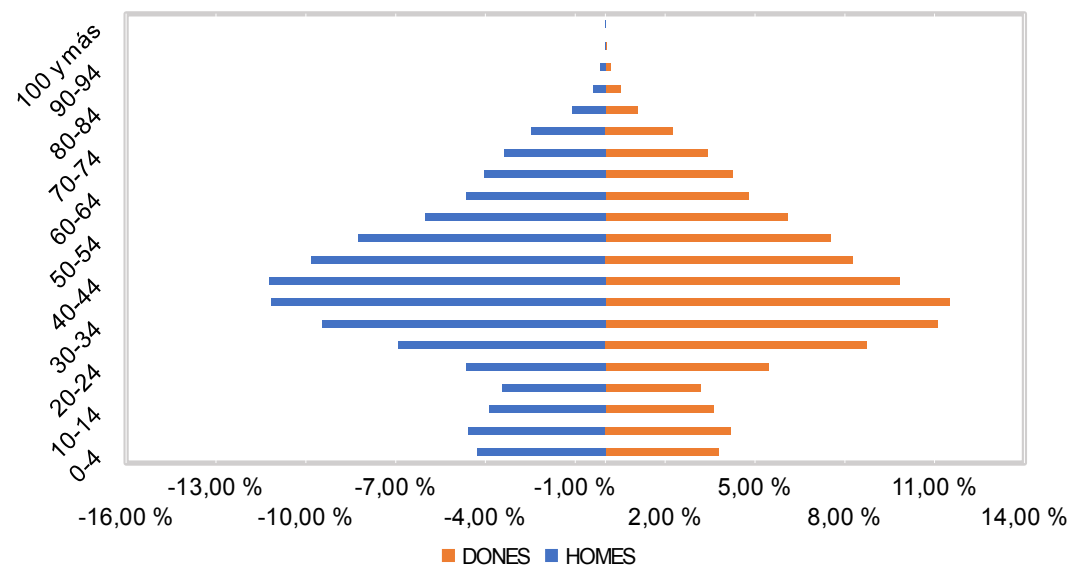
Finalment, els sud-americans i els europeus comunitaris no mostren una diferència significativa entre sexes quant a edat productiva.

**Percentatge de població estrangera no comunitària a les Illes Balears.
Any 2018 (Font: INE)**

**Percentatge de població estrangera comunitària a les Illes Balears per rangs d'edat.
Any 2018 (Font: INE)**

Les piràmides poblacionals ofereixen una imatge general sobre les característiques de la població. De nou, es comparen els tres col·lectius definits fins a aquest punt: població estrangera comunitària, no comunitària i població espanyola.

Les dades mostren, una vegada més, la similitud entre la població estrangera comunitària i l'espanyola. No obstant això, mentre la primera reflecteix alguna diferència entre població femenina i masculina, la població espanyola presenta uns percentatges molt similars entre homes i dones.

D'altra banda, la piràmide de població extracomunitària s'assembla a la de la població europea comunitària en alguns aspectes. Ambdues mostren un percentatge significativament alt de joves si el comparam amb el de la població espanyola. No obstant això, difereixen en la taxa de natalitat, que en el cas de la població comunitària és molt inferior a la de l'extracomunitària.

Per concloure, cal destacar que els estrangers extracomunitaris, amb un percentatge significativament baix de població més gran de 65 anys, responen al perfil d'una persona jove (el 60 % del total es troba en edat productiva). Per tant, es tracta d'un col·lectiu jove amb tot el que això significa: laboralment actiu, amb altes taxes de natalitat i, possiblement, amb un accés inferior a la mitjana als recursos sanitaris i de prestacions de la seguretat social. Es tracta, en definitiva, d'un col·lectiu capacitat per afrontar els reptes laborals i d'integració que se li plantegen i que, d'altra banda, contraresta els efectes negatius de l'envelliment¹ de la població espanyola i comunitària.

¹ Viaña, D. (13 d'agost de 2018). «La Seguridad Social necesita más de cinco millones de inmigrantes», dins *El Mundo*. Recuperat a: www.elmundo.es.